

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 110, фебруар 2021.

СРБИЈА 61. У СВЕТУ ПО ВОЈНОЈ СНАЗИ

Сајт "Global Firepower" је објавио листу држава према војној снази. Србија је на 61. месту од 139 рангираних земаља, и најбоље рангирана земља међу земљама бивше Југославије.

На првом месту листе и даље је војска САД, на другом је Русија, а на трећем Кина, Индија је четврта, Јапан пети, а у првих 10 су Јужна Кореја, Француска, Јапан, Велика Британија, Бразил и Пакистан.

Од земаља бивше Југославије, Србија је на 61. месту, Хрватска на 63. месту, Словенија 88, Албанија 113, БиХ 121, Црна Гора 123, а Северна Македонија 133.

Листа је креирана по 50 фактора за одређивање индекса војне моћи, који укључују војне снаге: број војника, авиона, тенкова, финансијску моћ државе и издвајања у одбрамбене сврхе, логистичке капацитете и географски положај.

Према наведеном сајту: Србија има укупно 113 ваздухоплова (62 авиона и 51 хеликоптер), БиХ 19 хеликоптера; Црна Гора 10 хеликоптера; Румунија 145 ваздухоплова (73 авиона и 62 хеликоптера); Хрватска 75 ваздухоплова (38 авиона и 37 хеликоптера); Северна Македонија 20 ваздухоплова (10 авиона и 10 хеликоптера); Бугарска 67 ваздухоплова (35 авиона и 22 хеликоптера); Мађарска 53 ваздухоплова (22 авиона и 31 хеликоптер); Грчка 625 ваздухоплова (375 авиона и 270 хеликоптера); Турска 1.056 ваздухоплова (585 авиона и 471 хеликоптер) и Аустрија 120 ваздухоплова (58 авиона и 62 хеликоптера).

СРЕТЕЊЕ - ДАН ДРЖАВНОСТИ СРБИЈЕ

Дан државности Републике Србије Сретење Господње - 15. фебруар, обележен је низом манифестација широм земље.

Дан државности Србије слави се у знак сећања на 15. фебруар 1804. године кад је у Орашцу почела борба за ослобођење Србије од петовековне власти Турске.

Дан државности Србије се слави од 2001. године, као сећање на Сретење, 1835. године, када је кнез Милош Обреновић прогласио први српски устав и један од првих демократских устава у Европи.

15. ФЕБРУАР - ДАН МУЗЕЈА ВАЗДУХОПЛОВСТВА

На Сретење Господње 15. фебруара прослављена је слава и обележен Дан Музеја ваздухопловства. Честитку припадницима Музеја ваздухопловства упутио је МО.

Музеј, настављајући традицију дугу више од шест деценија, веродостојно презентује музејску делатност и прави је баштиник националног духа и традиције. То је богата културна ризница музејских предмета ваздухопловне историје не само наше земље.

ПРИКАЗ СПОСОБНОСТИ ДЕЛА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ „ВРХ КОПЉА 2021“

Седмог фебруара одржан је приказ способности дела јединица Војске Србије у касарни „Растко Немањић“ у Панчеву под називом „Врх копља 2021“. Присуствовао је председник Србије и војни врх.

По теми „Уништење терориста у урбаној средини“ учествовало је 115 припадника Војске Србије. На тактичком полигону панчевачке касарне „Растко Немањић“ приказано је дејство борбених возила, беспосадних платформи, система беспилотних летелица, вертикални маневар са више хеликоптера, упад у зграду, неутралисање противника и уништење импровизованих експлозивних направа.

Приказани су оклопна борбена возила „Милош 4х4“, „хамви“ возила, даљински управљива беспосадна платформа „мали Милош“, као и дрони, хеликоптери Ми-8 и Ми-17, Х-145М и „Газела“.

Део савремених средстава наоружања, борбених возила и специјалне опреме уведен је у употребу у последње две године.

Вежба се састојала из седам сегмената: извиђање, поседање линије блокаде, напад на терористичке снаге у сеоском амбијенту, дејство на отето возило, напад на терористичке снаге у урбаном амбијенту, напад на терористе у изолованом објекту и уништавање импровизованих експлозивних направа.

Приказана је одлична увежбаност и спремност за брзо реаговање учесника приказа „Врх копља 2021“ на чему им је председник и врховни командант Александар Вучић честитао и приказ оценио са „врло добро“.

МОДЕРНИЗАЦИЈА ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПВО ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Ремонт ловаца МиГ-29

Министар одбране у Влади Републике Србије изјавио је за Танјуг 25. фебруара да се наставља процес модернизације РВ и ПВО и Војске Србије.

До јуна 2021. године стижу из Белорусије четири МиГ-29. С тим авионима из Белорусије, као и шест оних које смо раније набавили из Русије, Србија ће ове године имати укупно 14 „Мигова 29“. Рекао је министар и додао да ће током ове године бити завршена и модернизација и наших „мигова 29“ која се ради у Батајници. Напоменуто је да је због ковида било одређених проблема, пошто у ремонту учествују и руски инжењери и механичари који су део овдашњег тима.

Модернизација авиона „Орао“

Наставља се модернизација ловца-бомбардера „Орао“. Направљена је анализа која је показала да би пројекат модернизације „Орла“ био исплатив. Утврђено је да је структура летелице јака а остварени налет код већине авиона није велики, па је њихов век употребе продужен на 38 година. Поред тога, додатним анализама је утврђено да се, захваљујући добром стању структуре, век употребе авиона може продужити и до 48 година, уз примену одговарајућих поступака техничке дијагностике при извршењу генералног ремонта авиона. Модернизоваће се авиони у двоседој, али и једноседој верзији, произведени осамдесетих и деведесетих година. „Орао“ је опремљен „Ролс-Ројсовим“ млазним мотором, с тим да ће се модернизовати само они примерци који имају уграђен форсаж, што авиону омогућава боље динамичке карактеристике. Модернизоваће се нишан, систем самозаштите авиона, имаће и активне (радарске) и пасивне уређаје за ометање, укључујући и инфрацрвене мамце нове генерације, као и нове радио станице и уређај за идентификацију (IFF-транспондер).

Прва домаћа вођена ваздухопловна ракета

Део пројекта модернизације јуришног авиона „Орао“ је и развој домаће вођене ракете ваздух земља ВРВЗ-200 који је у завршној фази. Осим што ће РВ и ПВО добити модерно и моћно наоружање, значај овог средства је у томе што је реч о првој вођеној ваздухопловној ракети која је дело домаћих стручњака и Одбрамбене индустрије а која ће бити уведена у наоружање.

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- 1. марта 1916. године, на Крфу је формиран Аероплански депо.
- 1. марта 1919. године, у Новом Саду је основана Ваздухопловна команда са седиштем на Петроварадинској тврђави, а убрзо се отварају и Ваздухопловни арсенал и школа за обуку авио-механичара и специјалиста, Извиђачка школа те Школа за резервне пилоте офицере, па тако Нови Сад постаје центар Српске авијатике.
- 3. марта 1915. године, француска ескадрила која је пошла у помоћ Србији, укрцана је у Марсеју на два брода („Мосул“ и „Света Јелена“). У Солун је стигла 10. марта, а у Ниш 15. марта. Одатле је продужила за Смедеревску Паланку, односно Београд.
- 9. марта 1879. године, инжењер Огњеслав Костовић, Србин из Војводине, приказао је пред научницима у Петровграду своје пројекте махокрилца, хеликоптера и управљивог балона-дирижабла.
- 10. марта 1953. године, слетањем прва четири млазна авиона Т-33 Шутинг Стар на писту батајничког аеродрома, започела је „млазна ера“ нашег РВ и ПВО.
- 12. марта 1944. године, југословенско-британским протоколом је утврђено формирање борбене авијације НОВЈ.
- 15. марта 1927. године, у Земуну је основана фабрика авиона под називом „Фабрика аероплана и хидроплана Змај“.
- 15. марта 1940. године, „Фабрика авиона Утва“ са седиштем у Београду преселила је погоне у Панчево, где се и данас налази. Производила је школске авионе и једрилице.
- 20. марта 1913. године, код Скадра је погинуо наредник-пилот Михаило Петровић. Он је прва жртва српског војног ваздухопловства и друга у свету.
- 24. марта 1999. године, масовним дејствима авијације и крстарећих пројектила, почела је агресија НАТО на СР Југославију.
- 25. марта 1927. године, отворен је земунски аеродром и на њега је пребазирала 125. ловачка група из Новог Сада, под командом мајора Миодрага Томића.
- 25. марта 1999. године, погинуо је на борбеном задатку потпуковник-пилот Живота Ђурић, командант 241. ловачко бомбардерске ескадриле „Тигрови“, на авиону Орао.
- 26. марта 1999. године, на борбеном задатку погинуо је мајор-пилот ловац Зоран Радосављевић.
- 27. марта 1999. године, изнад сремског села Буђановци наша ПВО је оборила тзв. „невидљиви“ авион Ф-117, понос ваздухопловне индустрије САД.

ГДЕ СМО ВОЈНИ ВЕТЕРАНИ РВ И ПВО?

Пре више од деценије покренули смо иницијативу за формирање јединствене ваздухопловне војно-ветеранске организације, а пре шест година смо изашли са предлогом како да се конституише организација војних ветерана РВ и ПВО.

Мотив: Досадашња пракса и начин организовања војно-ветеранске популације РВ и ПВО, упркос добрим резултатима неких удружења (УПВЛПС, УП М2+, УП „Курјаци са Ушћа“ и најновије УП „Тигрови“) достигло је зенит те је неопходно, а сходно промовисаном Дану војних ветерана Србије (4. децембар), установити и у дело провести нови начин организовања и унапредити деловање војних ветерана РВ и ПВО у правцу конституисања војноветеранског кора РВ и ПВО у пуном смислу.

Пун назив: „УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ВЕТЕРАНА РАТНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНЕ ОДБРАНЕ СРБИЈЕ“

Скраћени (радни) назив: „ВЕТЕРАНИ РВ и ПВО“

Идеја: Идеја да се оформи јединствена и свеобухватна организација ваздухопловних ветерана није нова, она постоји већ одавно, посебно је била актуелна у моментима када су се, а у вези са активностима УПВЛПС, поједини припадници других родова РВ и ПВО осећали запостављеним у односу на летачку популацију, тада је било предлога, али није било снаге или воље, да се створи јединствена асоцијација или организација. Иначе, у УПВЛПС по статуту могу бити учлањени сви припадници РВ и ПВО, па и људи ван вида, који прихватају статут, везани су и воле ваздухопловство, чланови породица и други. УПВЛПС је 2010. године иницирало акцију, поставило задатак и заказало састанак ради разговора о стварању заједничке асоцијације, али одзива није било, ни од стране познатих удружења, нити од надлежних војних органа. Ситуација око прославе стогодишњице година РВ и ПВО је показала недостатак постојања такве организације, јер су се многи бивши припадници РВ и ПВО обраћали УПВЛПС као да је оно репрезент целе популације. Таквих захтева има и данас, али УПВЛПС их не може испунити јер нема ресурсе за то. Сада постоје доста повољни услови да се идеја реализује и да се сви бивши припадници РВ и ПВО уједине у јединствену организацију по мери интереса и потреба свих структура вида, а ради неговања традиција РВ и ПВО у целини, као и по другим питањима у вези са професијом ваздухопловних војних стручњака свих профила.

Циљ: Основати јединствено удружење војних ваздухопловних ветерана РВ и ПВО Србије, које ће обухватити ветеране свих родова и служби РВ и ПВО, осмислити програм рада и деловања и обезбедити основне кадровске и материјалне претпоставке за његов рад.

Карактер удружења: социјално-хуманитарно; војно ваздухопловно; традиционалистичко; нестраначко (аполитично); патриотско; професионално-струковно, недобитно (мада би могло бити и добитно), слободно и добровољно; засновано на равноправности, хуманизму, другарству, солидарности и међусобном помагању чланства.

Профил чланова: пензионисани (ислужени) активни (професионални) припадници команди, јединица и установа РВ и ПВО; припадници ратних јединица РВ и ПВО (резервни састав који је учествовао или учествује на вежбама и другим активностима РВ и ПВО); цивилна (грађанска) лица запослена (или која су била запослена) у РВ и ПВО са ратним распоредом у јединицама и установама РВ и ПВО; чланови породица погинулих припадника РВ и ПВО и чланови породица (потомци) ваздухопловних војних ветерана (живих и преминулих).

Основни задаци:

- разни облици рада и деловања ислужених припадника РВ и ПВО са циљем очувања општег здравља, менталних и психофизичких способности и постпрофесионалном периоду;

- санирање последица посттрауматског стреса (ПТС) насталог услед општих и посебних карактеристика живота популације војних ветерана у професионалном периоду (летење, рад на стајанци, боравак и рад на терену, рад у кабинама радарских

и система за ПВД, дежурства, прекоманде, логоровања, борбени и ратни задаци);

- социјално-хуманитарна питања и проблеми војних ветерана и чланова породица, поготово мирнодопских и ратних војних ивалида (МРВИ, РВИ) и погинулих припадника

- очување и даље развијање ваздухопловних традиција;

- очување и подизање друштвеног угледа и ваздухопловства и ваздухопловаца;

- брига и активности у вези са статусним питањима ваздухопловаца;

- брига о болесним колегама, помоћ породицама погинулих и умрлих колега;

- подстицање и развој сарадње, заједничких акција и подухвата;

- међусобно информисање, координација активности и подршка стваралаштву ваздухопловаца у разним областима;

- међусобно дружење, спортско-рекреативне и културно-забавне активности и манифестације...

Начела (принципи) деловања и организовања: самосталност, слобода и добровољност; равноправност чланова; другарство, међусобна солидарност и помагање; заједнички интерес и циљ; међусобно уважавање, подршка и помоћ, солидарност; међусобно информисање; самосталност (аутономност) у организационом, нормативно-правном, кадровском и акционом погледу постојећих удружења; самосталне финансије и материјално-финансијско пословање; јединство у акцијама и деловању; координација и сарадња са органима Команде и јединица РВ и ПВО и органима Министарства одбране и Војске Србије.

Организовање: територијално (по градовима: Београд, Ниш, Краљево, Крпаујевац, Нови Сад...); по родовима и службама; по јединицама и установама РВ и ПВО (садашњим и бившим); „ад хок“; периодични и акциони; трајни: учлањивање (појединачно и колективно), придруживање, фузионисање. Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор, Суд части.

Садржаји и облици деловања и рада: сабор ваздухопловаца; састанци, конференције, трибине, предавања, историјски часови; комеморације, дани сећања, меморијали; дани јединица и установа, годишњице класа; посете, излети путовања; спортски сусрети и такмичења; културно-забавне активности: приредбе, концерти, изложбе, филмске представе, позоришне представе; стваралаштво и хобији: сликарство, литература, макетарски и моделарски клубови; аеро-клубови: моторних летача, једриличара, змајара, параглајдериста, падобранаца, балонера, моделара и макетара; ваздухопловне смотре и изложбе, издавачка делатност: књиге, часописи, билтени, брошуре, проспекти, плакати; медијска активност: сајтови, електронска издања билтена, брошура, књига, часописа.

Облици: комисије, секције; клубови; савети.

Седиште: Седиште удружења Земун – Дом ваздухопловства.

Спољна обележја: знак (амблем, грб); застава; ознака седишта; значка; ветеранска капа и блуза (одело, униформа). Стална и повремена признања за обележјама удружења: повеља, плакета (велика, средња, мала), захвалница, беџеви поводом појединих годишњица и акција, дипломе и спомен-дипломе

Финансирање: чланарина, донације, програми, помоћ из буџетских средстава.

Администрација: секретар, деловођа, књиговођа, благајник библиотекар, економ, уредник часописа, уредник сајта.

Потребна помоћ: спискови пензионисаних припадника РВ и ПВО, ради контактирања и упознавања са идејом и припреме за оснивачки сабор Ветерана РВ и ПВО. Просторије за одржавање састанака и скупова.

Почињемо расправу. Ваздухопловци молимо вас, јавите се. Дајте своје мишљење и предлоге!

*Пуковник у пензији
Мр Златомир Грујић*

Објављен снимак удара руског дрона „Орион“ по терористима у Сирији

ТВ канал „Русија 1“ је објавила снимак борбених летова дрона „Орион“ у Сирији током којих је извршено 17 напада на терористе. Снимак показује њихово дејство, укључујући и ноћу, када „Орион“ користи термални канал свог система оптичког ложирања за тражење циља. У складу са традицијом војне авијације, на њему су стављене звезде које показују број изведених борбених мисија. Свака звезда додатно садржи слово „Р“, „Б“ или „П“, при чему „П“ означава извиђачки лет, „Б“ - лет уз извођење напада на копнене циљеве и „Р“ - лет, вероватно, потрага за циљевима, преносе РИА Новости.

Орион је развијен од 2011. године по налогу Министарства одбране. Беспилотна летелица, створена у оквиру развојног рада „Иноходец“, спада у класу средњих дрона са дугим трајањем лета. Може бити у лету до једног дана (24. часа). Максимална полетна маса је 1.100 килограма, а борбено оптерећење до 250 килограма. „Орион“ је способан да користи навођене ракете мале величине и навођене бомбе против земаљских циљева. (Извор: *vos-tok.rs*, 22.02.2021. године)

Русија ради на развоју новог авиона МиГ-41

Пројекат перспективног ловца МиГ-41 је у фази развојних радова, наводи се у саопштењу „Ростеха“, преносе РИА Новости.

Компанија је саопштила да је у Русији већ почео развој ловаца-пресретаца следеће генерације.

„Пројекат будућег ваздухопловног комплекса за пресретање на велике даљине (ПАК ДП) под називом МиГ-41 је у фази експерименталног дизајнерског рада“, наводи се у саопштењу.

Извор: *Восток.рс*, 04.02.2021. године).

Индија у Русији купује 21 и модернизује још 59 ловаца МиГ-29

Влада из Њу Делхија је донела одлуку да из Русије набави ескадрилу вишенамених тактичких ловаца МиГ-29 (Највероватније се ради о верзији МиГ-29UPG која је специјално пројектована за РВ Индије), и да модернизује још 59 ових авиона саопштио је заменик Федералне службе за војно-техничку сарадњу (ФСВТС). Ово је објавио Интерфакс, а пренео интернет портал аех.ру. Он је прецизирао, да руска страна очекује одлуку команде индијског РВ за реализацију одређених тендерских процедура. Индијским партнерима је достављен и предлог који се тиче испоруке шест хеликоптера Ка-31 и садржају технолошког пакета који ће бити интегрисан у 12 допунских ловаца Су-30МКИ који ће такође бити испоручени Индији. И руски амбасадор у Индији је недавно рекао да Делхи ове године очекује испоруку партије вишенамених борбених авиона МиГ-29 и Су-30.

Пандемија коронавируса је разлог нешто дужих преговора на линији Москва-Делхи у вези испоруке ловаца МиГ-29, Су-30, и хеликоптера Ка-31.

Недавно су у информативној служби ФСВТС најавили да ће сва три уговора бити потписана. Такође, ФСВТС је рекла да је Делхи заинтересован за набавку додатне количине вишенамених ловаца Су-30МКИ који ће се по лиценци комплетирају у Индији.

У овом моменту индијско ратно ваздухопловство поседује три ескадриле ловаца МиГ-29, који су набављани још с почетка 80-их година прошлог века. Допунски контингент летелица ће створити простор за образовање још једне ескадриле. (3. фебруар 2021. године)

Амерички стратешки бомбардери Б-52 пред прагом Ирана

Америчко РВ објавило је снимке бомбардера Б-52 „Стратофортрес“ у лету изнад Персијског залива у мисији која показује америчку „глобалну способност досега“. Мисија у којој су бомбардери Б-52 летели без престанка из ваздухопловне базе „Барксдејл“ у Луизијани изведена је недељу дана после инаугурације председника Џоа Бајдена. Током прелета Персијског залива, америчке бомбардере пратили су америчка морнарица и ловци, и авиони саудијског РВ.

На снимку Централне команде америчке војске виде се најмање 2 бомбардера на небу Блиског истока у пратњи укупно 4 америчка и саудијска авиона. „Одбрамбена“ мисија била је усмерена на „јачање партнерства“ и демонстраирање способности америчке војске да „распореди ваздушне снаге било где у свету како би одвратила потенцијалну агресију“, саопштила је Централна команда. Америчка војска није изричито поменула Иран, али неки медији наводе да би то могао бити сигнал Исламској Републици усред сталних тензија између Вашингтона и Техерана.

Под Трапповом администрацијом, САД су се повукле из иранског нуклеарног споразума из 2015. и поново увеле све раније укинута санкције против Ирана, те су увеле и нове, обећавајући да ће ирански извоз нафте свести на „нулу“. У јануару 2020. САД су извршиле атентат на иранског генерала Касема Сулејманија што је даље довело до скока тензија између Вашингтона и Техерана.

Администрација Бајдена до сада је показала суздржанији став према Техерану и више пута је сигнализирала намеру САД-а да се врате нуклеарном споразуму. Лет Б-52 је показао да Вашингтон очигледно није спреман да напусти такве демонстрације силе.

Раније је Техеран позвао Бајдена да се врати договору и укине све санкције уведене за време Трапповог мандата, додајући да ће се тек након тога вратити својим обавезама према. (Извор: *Восток/РТ*, 31. јануар 2021. године)

Израелски авиони гађали предграђа Дамаска

Израелски авиони испалили су ракете у близини Дамаска са окупираних Голанских висоравни и израелске северне регије Галилеје. Сиријска војска је саопштила да је њена противваздушна одбрана пресрела већину пројектила. Израелске одбрамбене снаге (ИД) рутински нападају Сирију под изговором да тамо уништавају иранске циљеве како би спречиле Техеран да се учврсти у региону. Израел ретко признаје своје нападе на Сирију, у складу са својом дугогодишњом политиком да не коментарише нападе у иностранству. Напад је извршен на предграђе сиријске престонице убрзо након што је Али Ашгар, помоћник иранског министра спољних послова Мохамеда Џавада Зарифа за посебне политичке послове, осудио Израел због његове „агресивне и непријатељске“ политике у Сирији. (Извор: *Восток/РТ*, 15. фебруар 2021)

Хрватска куповину борбених авиона свела на две понуде

Након што је хрватски премијер Андреј Пленковић рекао да ће влада причекати са одлуком о новим борбеним авионима, то одлагање је изазвало нове недоумице. Како пише загребачки Вечерњи лист, у међувремену је постало јасно да је владаина комисија Пленковићу послала „соломонску“ препоруку о избору и да је прилично сигурно реч о два авиона. У категорији нових победио је амерички Ф-16 блок 70/72, а у категорији половних француски Рафал Ф3-Р. То се слаже са проценама да ће се радити о надметању између ова два фаворита, а да отпадају израелски половни Ф-16 и нови шведски ЈАС Грипен Ц/Д. (Извор: *Тањуг*, 7. фебруар 2021. године)

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВ.ПИС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства.
Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
Е-пошта: zlgurjic@gmail.com, www.udruzenjeepvpls.org